

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра загальної економічної теорії та економічної політики

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
«__» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 «Економіка»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Теорії та моделі управління економікою»

на тему: **«Функціонування фінансового капіталу в сучасних умовах
глобальних перетворень»**

Виконавець:

студентка факультету економіки та управління підприємництвом
Мікульська Анастасія Валеріївна _____

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Макуха Сергій Миколайович _____

/підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
 РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ.....	 7
1.1. Фінансовий капітал як економічна категорія.....	7
1.2. Економічні передумови формування фінансового капіталу.....	12
1.3. Вплив глобалізації на функціонування фінансового капіталу....	20
Висновки до 1 розділу.....	28
 РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ.....	 30
2.1. Структурна трансформація глобального капіталу та гіперфінансіалізація.....	30
2.2. Світові фінансові центри – осередки глобального фінансового капіталу.....	36
2.3. Вплив глобалізації на функціонування фінансового капіталу в країнах, що розвиваються.....	49
Висновки до 2 розділу.....	56
 РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	 58
3.1. Вплив тенденцій глобалізації на умови та зміст функціонування фінансового капіталу в Україні.....	58
3.2. Стан розвитку фінансового капіталу в Україні на сучасному етапі	61
3.3. Шляхи забезпечення ефективного відтворення фінансового капіталу в Україні.....	72
Висновки до 3 розділу.....	76
 ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ВСТУП

Зміни, які відбуваються сьогодні на глобальному рівні впливають на економічну систему, надають їй нової якості, таким чином призводять до трансформації архітектури світового господарства. Такі зміни відображаються на функціонуванні капіталу. Особливо яскраво і динамічно вони проявляються у функціонуванні фінансового капіталу.

Актуальність теми дипломної роботи обумовлена тим, що в сучасній економічній системі під впливом глобальних макроекономічних трансформацій стало можливе формування фінансового капіталу великого масштабу, або іншими словами глобального фінансового капіталу. Становлення глобального фінансового капіталу, який функціонує на основі новітніх інформаційних технологій, перетворило фінансовий капітал в пануючу форму кругообігу сукупного світового капіталу. Існуючі нині інформаційні технології, крім скорочення часу обороту фінансового капіталу, мінімізують витрати, пов'язані з його переміщенням і трансформацією, сприяють утворенню нових фінансових інструментів і інститутів. Дослідження функціонування глобального фінансового капіталу в світі та в національній економіці України дозволить виробити адекватну існуючих умов фінансову стратегію і тактику на всіх рівнях світової економіки, що дозволить підвищити її фінансову стійкість, знизити рівень фінансових ризиків і ймовірність виникнення нових фінансових криз.

Стан наукової розробленості проблеми. Протягом століть в економічній науці розробляється проблема фінансового капіталу. Значний внесок у розробку теоретичних та методологічних аспектів виникнення та функціонування фінансового капіталу висвітлено у працях відомих зарубіжних учених: Р. Гільфердінга, Дж. Д. Гобсона, А. Маршалла, Дж. М. Кейнса, Д. Коммонса, У. Мітчелла, І. Фішера, М. Фрідмена, Д. Хіксата інших. Серед російських економістів, які досліджували поняття фінансового капіталу можна відзначити: В. Леніна, П. Бухаріна, О. Миргородську, В. Мотильова, Г.Г. Чібрікова, О. В. Бузгаліна, Л. П. Евстігнеєва, Р. Н. Евстігнеєв, А. І. Колганова, О. Бузгаліна та

інших. Сучасні особливості розвитку вітчизняного ринку фінансового капіталу розглянуті в працях таких українських учених, як: Л. Алексеєнко, А. Гриценка, М. Зверькова, І. Лютого, В. Міщенко, А. Чухно, С. Макухи, С. Даниліної та ін. Важливим наслідком фінансової глобалізації стає транснаціоналізація капіталів та виробництва. Ці питання розглянуті в працях: О.Білоруса, І. Валлерштайна, Д. Герда, П. Герста, Гж. Колодко, А. Кредисова, В. Лукашевича.

Незважаючи на безліч публікацій щодо проблеми функціонування фінансового капіталу, рівень розробки проблем залишається недостатнім для системного осмислення функціонування фінансового капіталу в умовах наростаючої глобалізації. Недостатньо систематизовано та описано питання формування нових структурних утворень. Теорія сучасного фінансового капіталу ще тільки складається. З огляду на це більшість підходів носять поки суперечливий, фрагментарний характер. Однак наявні розробки вже дозволяють вести більш глибокі і масштабні дослідження концептуального характеру, що виявляють новий вклад у розумінні сутності сучасного фінансового капіталу, його змісту, місця і ролі в економіці, яка досить бурно змінюється. Цим обумовлений вибір теми, напрямки та проблематика дослідження.

Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретико-методологічних положень щодо особливостей формування і функціонування фінансового капіталу і розробка практичних рекомендацій для забезпечення ефективного його відтворення в умовах стрімкого поширення глобалізаційних тенденцій.

Досягнення зазначеної мети дипломної роботи передбачає виконання наступних завдань:

- проаналізувати в ретроспективі фінансовий капітал як економічну категорію в контексті зміни теоретико-методологічних підходів, дослідницьких парадигм і наукових шкіл;
- розкрити економічні передумови формування фінансового капіталу;
- розкрити вплив глобалізації на функціонування фінансового капіталу та визначити проблеми фінансової глобалізації;

- проаналізувати функціонування фінансового капіталу в умовах глобалізації у країнах світу;
- визначити специфіку інтеграції українського та міжнародного фінансового капіталу;
- розглянути проблеми функціонування фінансового капіталу в Україні на сучасному етапі глобалізації;
- запропонувати основні напрямки забезпечення ефективного відтворення фінансового капіталу в Україні.

Об'єктом дипломної роботи є функціонування фінансового капіталу в сучасних умовах глобальних перетворень.

Предметом дипломної роботи є система суспільно-економічних відносини, що виникають у процесі формування та функціонування глобального фінансового капіталу в сучасних умовах.

При виконанні дипломної роботи були використані загальнонаукові та спеціальні *методи дослідження*. Зокрема обґрунтування теоретичних положень й аргументацію висновків було здійснено на основі методів сходження від абстрактного до конкретного, історико-логічного та діалектичного методу. Пізнання об'єкта дослідження здійснювалось на основі системно-функціонального підходу, відповідно до якого всі елементи ринку фінансового капіталу розглянуті у нерозривному зв'язку. Для виявлення проблем та перспектив функціонування фінансового капіталу в економіці України використанні методи узагальнення та порівняння, що дозволило розглянути економічні явища і процеси у взаємозв'язку і безперервному розвитку, виявити причинно-наслідкові залежності.

Інформаційною базою наукового дослідження стали фундаментальні праці українських та зарубіжних вчених у сфері фінансового капіталу та його функціонування в умовах глобалізації, матеріали та аналітичні звіти міжнародних організацій (зокрема МВФ, Світового банку, Всесвітнього економічного форуму), результати наукових досліджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, Державного комітету

статистики України, Національного банку України, неурядових організацій (Асоціації українських банків), офіційні публікації Європейської Комісії та Європейського центрального банку, також законодавчо-нормативні акти, які регулюють функціонування ринку фінансового капіталу в Україні. Це дозволило забезпечити репрезентативність вихідних даних, надійність науково-методологічного інструментарію, наукову обґрунтованість висновків дипломної роботи. Практична значимість дипломної роботи визначається новизною і актуальністю дослідження, направленою на вирішення важливих теоретичних проблем і національно-господарських завдань у сфері функціонування фінансового капіталу.

За темою дослідження було опубліковано:

1. Мікульська А.В. Виклики для економіки України в епоху глобалізації / Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації: Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Покританівські читання». – Одеса: ОНЕУ, 2018. – С. 99-100.
2. Мікульська А.В. Проблеми функціонування банківського капіталу в Україні / Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації: Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Покританівські читання». – Одеса: ОНЕУ, 2019. – С. 90-93.
3. Мікульська А.В. Функціонування економіки України в умовах сучасної хвилі глобалізації / Науковий студентський вісник. – №29. – Том II. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – С. 5-8.

ВИСНОВКИ

1. Фінансовий капітал як економічна категорія є складна, багатогранна система економічних відносин. Він розвивається за тими чи іншими своїми параметрами під впливом безлічі факторів. Еволюціонують і його складові. Кожен з цих моментів може бути предметом особливого дослідження. В результаті комплексне дослідження різнопорядкових детермінованих складових фінансового капіталу «розпадається» на ряд самостійних напрямів. Відбувається закріплення відокремлених окремих складових фінансового капіталу в самостійні види капіталу. Дослідники, намагаючись описати ту чи іншу сторону даного багатогранного об'єкта дослідження, акцентують один з його аспектів, тим самим певною мірою редукують економічний зміст даної категорії. В основному фінансовий капітал визначається як економічні відносини, що виникають в процесі руху титулів власності на фінансовому ринку. Окремо розглядаються грошові потоки в банківській системі, капітал в сфері виробництва, який виступає у формі довгострокового виробничого фактору, а також дохід, здатний до капіталізації і направляється на заощадження і споживання. У самостійну галузь виділилися дослідження економічних відносин, що виникають у процесі руху фінансових ресурсів (грошових коштів у широкому сенсі слова). В результаті дослідний потенціал даного поняття виявився нереалізованим.

2. Цілісне уявлення про фінансовий капітал можна отримати лише розглядаючи складну систему економічних відносин в єдності всіх її складових. У даній роботі наведене найбільш загальне визначення фінансового капіталу, яке враховує всі організаційні форми, які він приймає: фінансовий капітал – економічна категорія, зміст якої полягає в об'єднанні монополії в сфері виробництва з монополією в сфері акумуляції та організації руху позичкового капіталу.

3. У сучасних умовах глобалізація потоків фінансового капіталу, є ключовим фактором розвитку процесів глобалізації. Починає домінувати

фінансова компонента, яка перетворює національні фінансові ринки у відкриті системи, об'єднані в єдиний глобальний фінансовий ринок, а національні господарства починають представляти із себе господарський процес в рамках всього геоекономічного простору; трансформується міжнародний поділ праці; віртуалізується господарська сфера основою, якої є ефект боргового навісу, де формою виступають термінові контракти; формується агресивний характер економічного устрою як атрибут глобального управління вартістю в планетарному масштабі.

4. Фінансова економіка трансформує сам процес розвитку капіталу. Цей процес зростанням масштабів капіталу, які змінюють відносини контролю і управління. Кількісне зростання розмірів капіталу неминуче призводить до трансформації фінансового капіталу – глобального капіталу.

5. Отже, фінансіалізація: по-перше, посилює значення фінансового сектору відносно реального; по-друге, перерозподіляє частину доходу реального сектору у фінансовий; по-третє, підвищує нерівність доходів та сприяє заморожуванню заробітної плати. Фінансіалізація і віртуалізація економічних процесів, які відбуваються в сучасних умовах у розвинутих країнах, ставлять питання про нагромадження фіктивного, а потім і віртуального капіталу. В результаті на вторинному ринку цінних паперів роздувається своєрідна «бульбашка», наповнена повітрям очікування високих доходів. Зростаючі доходи від купівлі-продажу цінних паперів найчастіше продовжують функціонувати у фінансовому секторі, не мігруючи в реальний сектор економіки.

6. Відмова від державного регулювання фінансової сфери дозволила різко зрости обсягу спекулятивних операцій на світовому ринку і перетворити цю сферу на провідний сектор глобальної економіки, а сам капіталізм – у “фінансовий”. У докризовий період в умовах різкого розширення фінансово-кредитної сфери у багатьох провідних країнах світу виникла ілюзія, що за допомогою нових фінансово-кредитних інструментів вони зможуть збільшити сукупний попит і тим самим уникнути падіння дохідності капіталу, постійно відтворюючи нові стимули для розвитку. Крім того, передбачалося, що

зростання масштабів глобального ринку і транснаціональний характер господарських відносин допоможуть подолати суперечності, притаманні капіталізму. Проте такого роду припущення виявилися неправильними. У підсумку, перенагроюдження фінансового капіталу, яке відбулося, призвело до важкої економічної кризи.

7. Фінансовий капітал, пройшовши шлях діалектичного розвитку, трансформувався в глобальний фінансовий капітал, який являє собою найвищу і найбільш ірраціональну форму капіталу. Глобальний фінансовий капітал являє собою відношення класового панування фінансової олігархії над світовим виробництвом, світовими ресурсами, національними державами за допомогою транснаціональних фінансово-промислових груп і міжнародних фінансових інститутів.

8. В сучасних умовах фінансової глобалізації основними суб'єктами господарських відносин стають уже не країни, а транснаціональні корпорації або стратегічні альянси. ТНК неоднозначно впливають на світову економіку. З одного боку, вони формують глобальний ринковий простір і здійснюють вільний рух капіталів, товарів і робочої сили, а з іншого – можуть одержувати надприбуток в умовах збереження локальних неоднорідних ринків праці та умов економічного функціонування. Саме динаміка одержання надприбутку є своєрідною економічною межею розвитку глобалізації. У тих випадках, коли високі прибутки на локальних ринках зменшуються, ТНК шукають нові, надійніші, умови прикладання капіталу.

9. Фінансовий компонент економічної глобалізації відіграє провідну роль у загальному процесі глобалізації, оскільки, в основі її лежать фінансові ресурси. Розвиток комунікаційних технологій сприяв більш інтенсивному використанню міжнародних фінансових інститутів; консолідації та реструктуризації світової індустрії по наданню фінансових послуг; зростання ролі глобальних банків та міжнародних конгломератів, які надають широкий спектр фінансових послуг, розмиваючи відмінні ознаки між фінансовими інститутами, їх видами діяльності та ринками на яких вони працюють.

10. В Україні становлення фінансового капіталу супроводжувалося не стільки концентрацією й централізацією, скільки зворотними процесами - деконцентрацією, розукрупненням. На основі цих процесів відбувалося здобуття економічними суб'єктами власної незалежності й самостійності. Це було пов'язане з тим, що за радянських часів промисловість, сільське господарство, банківська система досягли величезного рівня концентрації. Але це стосувалося саме концентрації на рівні процесів виробництва, коштів банків і банківської системи. Справжньої ж концентрації капіталу в даному випадку не спостерігалось. Тому поява і розвиток цивілізованої форми фінансового капіталу супроводжувалися складною концентрацією і централізацією капіталу як у виробництві, так і в банківській сфері.

11. Процеси фінансіалізації притаманні вітчизняній економіці і мають досить неоднозначний характер. Якщо раніше фінансовий сектор був спрямований на здійснення виробничих інвестицій та сприяння росту економічної ефективності, то з початком його перетворення у самостійну сферу розпочався зворотний процес переливу інвестиційного капіталу з виробничої у фінансову сферу. Це можна пояснити тим, що кошти в реальному секторі економіки приносять дохід нижче середньоринкового, при цьому вони можуть легко знайти застосування у фінансовому секторі з набагато вищою прибутковістю.

12. Глибинні причини уповільнення і кризового стану економіки полягають у порушенні відтворювальних пропорцій, тому пріоритетним завданням української державної політики повинно стати створення відповідного внутрішнього та зовнішнього середовища для залучення інвестицій, сприяння підвищенню конкурентоспроможності українських виробників на зовнішніх ринках, і за рахунок інвестиційних ресурсів українських та міжнародних корпорацій забезпечити розвиток вітчизняних товаровиробників. Українським підприємствам слід вступати в співпрацю з іноземними ТНК не як джерело дешевих сировинних ресурсів або відсталий

технологічний придаток, а використовувати переваги залучення іноземних інвестицій.

13. Для ефективної взаємодії з ТНК як в Україні, так і на світових ринках, потрібно створювати власні, українські транснаціональні структури, як це зробили раніше Китай, Індія, Індонезія, Мексика, Венесуела та ін. Досвід цих держав свідчить, що національний капітал здатний витримувати конкуренцію з ТНК лише тоді, якщо він сам структурується в потужні фінансово-промислові утворення, адекватні міжнародним аналогам та здатні проводити активну зовнішньоекономічну політику. Тому основне завдання – це не протистояння або боротьба з впливом великих іноземних ТНК, а узгодження їх інтересів з стратегічними пріоритетами економіки України, а також створення власних конкурентоспроможних ТНК.

14. Наслідком ринкової трансформації в Україні стало утворення неефективної моделі капіталізму кланово-олігархічного типу. У рамках цієї моделі формуються ФПГ, які зосередили свій бізнес у рентно-сировинних галузях та забезпечують індивідуальне відтворення капіталу на підконтрольних підприємствах. Концентрація доходів у рентно-сировинному секторі зумовила відповідні пропорції у розподілі капіталу та інвестицій і вітчизняна економіка потрапила в “пастку стагнації”. Такий стан економіки консервує низькі темпи економічного зростання, створює передумови для неефективного використання національних ресурсів, знижує рівень і якість життя громадян, посилює соціальну напруженість. Вирішенням цієї проблеми може стати, по-перше, переорієнтація роботи фінансової системи на реальний сектор економіки, а, по-друге, розбудова ефективної системи регулювання та нагляду за діяльністю фінансових інститутів з боку держави.

Список використаних джерел

1. Аникин А.В. Кредитная система современного капитализма. Москва: НАУКА, 1964. 434 с.
2. Белих Л. П. Основы фінансового ринку / Л. П. Белих. – М.: Фінанси, ЮНІТІ, 2009. – С. 238.
3. Білорус О.Г. Економічна глобалістика. Світ-система глобалізму: монографія. - К.: Університет «Україна», 2016. - С. 280.
4. Белорус О. Г. Проблемы финансовой глобализации и гиперфинансализация производственных процессов / Проблемы економіки та політичної економії. - 2018. - №1.– С. 45-65.
5. Белорус О. Г. Мировой структурный кризис и трансформации глобальной финансовой системы / Економічний часопис - ХХІ. – 2014. – № 7-8(1). – С. 4-7.
6. Білорус О.Г. Гіперфінансіалізація світової економіки та її глобальні проблеми й наслідки / Фінанси України. 2014. - № 10. - С. 25–26.
7. Білорус О. Г. Політекономія світ-системи фінансово-економічного глобалізму: нові тенденції та закономірності розвитку глобального фінансового сектору / Фінанси України. - 2015. - № 6. - С. 13.
8. Бойко Т. Іноземний фінансовий капітал / Ринок цінних паперів України. – 2016. - №9-10. – 59-67.
9. Бузгалин А.В., Колганов А.И. Мировой экономический кризис и сценарии пост кризисного развития: марксистский анализ // Вопросы экономики. 2009. - №1. - С. 119-132.
10. Бухарин Н.И. Мировое хозяйство и империализм (Экономический очерк). СПб., 1918. С. 51, 54.
11. Веблен Т. Теория праздного класса. Прогресс; Москва; 1984. – 183 с.
12. Вязмикина И. А. Соотношение всеобщего и особенного в эволюции финансового капитала / Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. - №26. – С.40-45.

13. Вязмікіна І. Еволюція фінансового капіталу і проблема фінансіалізації / Науковий вісник. 2015. - №3. – 41-51.
14. Гильфердинг Р. Финансовый капитал. Новейшая фаза в развитии капитализма. - М: Государственное социально-экономическое издательство, 1931. – 460 с.
15. Гобсон Дж. Империализм. Лондон, 1902. / Цит. по: Ленин В. И. Полн. собр. соч., Т.28. С. 405.
16. Данилина С. А. Виртуальность фиктивного капитала в современных условиях / Социально-экономическое развитие региона: теория и практика: вестник Тульского филиала Финуниверситета. – Тула: ТулГУ, 2017. – С. 7-11.
17. Даниліна С.О. Фінансовий капітал в умовах глобалізації / Формування ринкової економіки. – 2014. - №31. – С. 246-253.
18. Доклад о світових інвестиціях – 2019. - Режим доступу: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2019_overview_ru.pdf
19. Єщенко П. Bubbleeconomics як економіка фінансових спекуляцій і відтворення ірраціонального виробництва / Теоретичні та прикладні питання економіки. 2017. - №21. – 12-18.
20. Єщенко П.С. Світу потрібен новий вектор розвитку: від bubbleeconomics - до економіки людини / Економіка України. 2014. - № 6. - С. 4–22.
21. Жданова Л.Л. Нагромадження капіталу та економічне зростання у відкритій економіці / Економічний форум. 2019. - №4. – 4-10.
22. Загарій В.К. ТНК та стратегічні альянси і їх вплив на світову економіку / Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. - №15. – 110-113.
23. Зверяков М.І. Глобалізація і деіндустріалізація: зміст, суперечності та способи розв'язання / Економіка України. – 2017. - №12. – 3-12.
24. Зверяков М.І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / Економіка України. - 2018. - №10. - С. 10-31.

25. Зверяков М. И. Уроки рыночной трансформации в Украине / Экономика Украины. – 2016. - № 8. – С. 7-25.
26. Зверяков М. І. Пізнавальний потенціал політичної економії [Текст] / М. І. Зверяков // Економічна теорія . – 2012. – № 3. – С. 5–14.
27. Капитализация мирового рынка акций превысила 50 трлн. долларов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://investbrothers.ru>
28. Качур А.В. ТНК та їх роль у сучасних міжнародних економічних відносинах / Економіка і суспільство. 2018. - №19. – 55-62.
29. Кириченко А.Г., Єрмоленко Л.В. Фінансіалізація вітчизняної економіки: форми прояву та наслідки / Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. - №6. – 716-719.
30. Ключников И. К. Финансовые центры: теория и механизмы развития / И. К. Ключников, О. А. Молчанова, О. И. Ключников. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2012. – 330 с.
31. Козьменко С. М. Періодизація процесу фінансіалізації економіки: вітчизняний та зарубіжний контексти / Економічний часопис-XXI. - 2014. - №9-10. - С. 73-76.
32. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43352266>
33. Корж Н.В. Фінансовий капітал як структурна складова капіталу / Інтелект XXI. – 2016. - №6. – С.59-65.
34. Корнєєв М.В. Дисбаланси руху фінансових ресурсів в економіці: особливості виникнення та накопичення / Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - №10. – 57-62.
35. Корнєєв М.В. Теоретико-методичні засади оцінювання рівня фінансіалізації економіки / Світова економіка та міжнародні відносини. – 2015. - №3. – 19-24.
36. Креховець А.В. Вплив ТНК на економічний розвиток України / Молодий вчений. 2017. - №12. – 767-771.
37. Кузнецов В. Актуальные вопросы глобализации // Мировая экономика и международные отношения. 2009. – № 5. – С. 51.

38. Ленин В.И. Полное собрание сочинений. Т. 27. С.344.
39. Лимонова Е.М. Дослідження впливу ТНК на країни базування та приймаючі країни / Європейський вектор економічного розвитку. 2014. - №2. – 121-130.
40. Лисенко Ж.П. Вплив діяльності ТНК на економічний розвиток України / Економіка та суспільство. 2016. - №3. – 412-416.
41. Ліфанов М.І. Ретроспективний аналіз формування міжнародних фінансових центрів / Економіка та держава. – 2018. - №7. – с. 90-94.
42. Ломачинська, І. А. Вплив конвергенції фінансового та реального секторів на розвиток національної економіки України / Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2012. – Т. 17, Вип. 2. – С. 139-146.
43. Лукьяненко Д. Г. Глобальная экономическая интеграция: монография / Д. Г. Лукьяненко. – К.: ТОВ «Національний підручник», 2008. – 220 с.
44. Луцишин З. Світові фінансові центри у глобальній фінансовій архітектурі / Світ фінансів. – 2016. - №3. – 38-59.
45. Макуха С. М. Фінансіалізація економіки та реальний капітал / Модернізація економіки: виклики і можливості економічного зростання: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (15 лютого 2017 р., Київ). – Київ: ДНДІМЕ, 2017. – С. 13–15.
46. Макуха С. М. Тенденції зміни співвідношення фіктивного і реального капіталу в умовах глобалізації / Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Покританівські читання». – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2016. – С. 63-65.
47. Макуха С.М. Сучасні виклики фінансової трансформації / Актуальні питання економічного розвитку в сучасних умовах: збірник наукових праць за матеріалами III Усеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 29-30 березня 2018 р. – Херсон, 2018. – С. 77-78.
48. Макуха С. Н. Финансовый капитал и экономическая политика / Социально-экономическое развитие региона: теория и практика: вестник

- Тулського філіала Финуніверситета. – Тула: Издательство ТулГУ, 2017. – С.21–24.
49. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. Т 12.
 50. Международные финансовые центры [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.reglament.net/bank/reglament>.
 51. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
 52. Павлюк Т.С. Аналіз розвитку світових ТНК: досвід для України / Економіка і суспільство. – 2018. - №15. – 46-52.
 53. Пашко М.М. Фінансовий капітал: сутність і фактори сучасного розвитку / Інвестиції: практика та досвід. - №2. – 2010. – 53-55.
 54. Пащенко М.С. Особливості сучасного стану діяльності ТНК в Україні та їх вплив на національну економіку / Актуальні проблеми економіки та управління. 2016. - №10. – 3-11.
 55. Пенська І.О. Особливості впливу ТНК на економічний розвиток країни / Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. - №3. -114-124.
 56. Радзівська С. Глобальна криза, фінансіалізація і технологічний розвиток / Міжнародна економічна політика. – 2016. №1. – 126-157.
 57. Світові фінанси: сучасні тенденції та перспективи розвитку: монографія / О.І. Рогач, О.В. Сніжко, З.О. Луцишин та ін.; за заг. ред. О.І. Рогача. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. - С. 13.
 58. Ткаченко О.В., Кулага І.В. Фінансіалізація економіки, фіктивний капітал та економічні кризи / Економічна спадщина К. Маркса: погляд через призму століть. 2018. – 167-173.
 59. Ткаченко Н.В. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток фінансових посередників / Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2014. - №26. - 81-88.
 60. Трейтак О. В. Глобалізаційні прояви фінансіалізації та їх вплив на регіональний розвиток в Україні / Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – 2016. - №1. – 394-400.

61. У фінансовому секторі України 94-95% активів належать банкам [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/newsline/show/vfinansovom-sektore-ukrainy-94-95-aktivovprinadlezhat-bankam--23112011121200>
62. Чибриков Г.Г. Тенденции развития финансового капитала: от советской политэкономии к современности / Вопросы политической экономии. – 2018. - №1. - С.124-135.
63. Чумак Н.В. Проблемні аспекти діяльності ТНК в Україні / Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. №9. – 719-723.
64. Филипенко А.С. Экономическая глобализация: истоки и результаты. М.: Экономика, 2010. 511 с.
65. Lapavistas C. Profiting without producing. How Finance exploits us all. London, 2013. 370 p.
66. Norfield T. The City. London and Global Power of Finance. London: Verso, 2016. 487 с.
67. Ohmae K. The Borderless World: Power and Strategy in the Inter linked Economy. Fontana, 1990.
68. Piketty T. Capital in the Twenty-First Century / T. Piketty – Paris, 2014. – 685 p.
69. The Global Financial Centres Index. - Режим доступу: https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_26_Report_v1.0.pdf
70. Fortune 500. – Режим доступу: <https://fortune.com/fortune500/2019/amerisourcebergen/>
71. Fortune Global 500. – Режим доступу: <https://fortune.com/global500/2019/>
72. World Bank. – Режим доступу: <http://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/themes/poverty-and-inequality.html>